

Asia: VN/31603/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta yhteisötalouden ja yhteiskunnallisen yrittäjyyden strategiaksi 2025-2029

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Turun kaupunki pitää lausuntokierroksella olevaa strategiaa on tärkeänä askeleena yhteisötalouden ja yhteiskunnallisen yrittäjyyden edistämisessä. Luonnoksessa on seuraavat keskeiset kehittämistarpeet:

1. Lainsäädäntö

Suomessa ei ole yhteiskunnallisia yrityksiä koskevaa erityislainsäädäntöä. Nykyinen sääntely perustuu yleisiin yhtiö- ja yhteisömuotoihin, mikä aiheuttaa epäselvyyttä muun muassa verotuksessa ja voitonjaon rajoituksissa. Tällä hetkellä ei ole selkeitä linjauksia siitä, miten yhteiskunnallisen yrityksen erityispiirteet (esim. voiton ohjaaminen yhteiskunnalliseen tarkoitukseen) vaikuttavat verotukseen. Koska lainsäädäntö ei määrittele yhteiskunnallisen yrityksen voitonjaon periaatteita, käytännöt vaihtelevat ja voivat olla tulkinnanvaraisia. Selkeä juridinen asema mahdollistaisi myös kohdennetut hankinnat ja tukimuodot ilman kilpailuneutraliteetin ongelmia. Strategiaan tulisi sisällyttää selvitys lain tarpeellisuudesta ja sen vaikutuksista.

2. Systeeminen kehittämisnäkökulma

Strategia tarkastelee yhteisötaloutta osittain irrallisina toimenpiteinä. Tarvitaan kokonaisvaltainen ekosysteemiajattelu, jossa huomioidaan lainsäädäntö, rahoitus, koulutus ja osaaminen, innovaatiot sekä aluekehitys. Tämä lähestymistapa vahvistaisi yhteiskunnallisten yritysten asemaa parhaiten.

3. Toimijakirjon hallinta

Strategia pyrkii käsittelemään hyvin laajaa kirjoa toimijoita (osuuskunnat, säätiöt, yhdistykset, osakeyhtiöt), mikä johtaa yleisluonteisuuteen. Ehdotamme erillisiä toimenpideohjelmia eri toimijaryhmille.

4. Rajanveto yleishyödyllisen ja markkinaehtoisin toiminnan välillä

Strategiassa ei riittävästi käsitellä rajanvetoa yleishyödyllisen toiminnan ja markkinaehtoisin liiketoiminnan välillä. Jotta yhteisötalouden toimijoille ja viranomaisille voidaan taata ennakoitava toimintaympäristö, strategian tulisi linjata selkeät edunvalvonnalliset tavoitteet verotuksen, hankintakäytäntöjen ja kilpailuneutraaliteetin kehittämiseksi.

5. Rahoitusratkaisut

Strategiassa tunnistetaan yhteiskunnallisten yritysten rahoitushaasteet, mutta konkreettiset toimenpiteet puuttuvat. Tarvitaan selkeä suunnitelma uusista rahoitusinstrumenteista, jotka vastaavat erikokoisten ja erilaisten toimijoiden tarpeisiin. Julkisomisteisia yhteiskunnallisia yrityksiä ei saa sulkea rahoituskanavista pois omistuspohjan perusteella, sillä niillä on merkittävä potentiaali sosiaalisten innovaatioiden kehittämisessä.

6. Julkisomisteiset yhteiskunnalliset yritykset

Strategialuonnos korostaa yhteiskunnallisten yritysten toimimista avoimilla markkinoilla, mutta se ei huomioi julkisomisteisia yhteiskunnallisia sidosyksikkö yrityksiä, joilla on keskeinen rooli esimerkiksi työhön integroinnissa ja palvelujen saavutettavuudessa. Nämä yritykset eivät toimi avoimilla markkinoilla. Strategiaan tulee lisätä linjaus, että nämä toimijat ovat osa yhteisötalouden kokonaisuutta, sekä määritellä niiden asema ja rooli selkeästi.

7. Julkiset hankinnat ja osaamisen vahvistaminen

Strategiassa tulee korostaa kohdennettuja hankintoja yhteiskunnallisille yrityksille, sosiaalisten ja ympäristökriteerien käyttöä sekä selkeitä ohjeita ja koulutusta hankintayksiköille. Lisäksi tarvitaan liiketoimintaosaamiskoulutusta erityisesti työhön integroiville yhteiskunnallisille yrityksille.

Haukioja Timo
Turun kaupunki